

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1/2 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oră 6 cr. a treia-oră 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăci Nr. 15.
Telefon Nr. 14.

Se prenumeră și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscrise nu se înapoiază.

Numele singuratică la 5 cr. se vînd la »Tipografia«, soc. pe acțiuni.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Falși și perversi.

(m.) Conservativi și liberali! Ca în toate țările constituționale ale Europei, așa și în Ungaria la poporul dominant, la poporul maghiar s'au marcat încă înainte de 1848 și apoi în era dualistică cele două mari curente politice: conservativismul și liberalismul.

Acaste curente au fost destinate să conducă decenii de-a rândul viața publică a Ungariei, să introducă măsurile de lipsă pentru propagarea țerei și să rezolve chestiunile vitale și de interes general, cum e bună-oară una dintre cele mai însemnate: chestiunea de naționalitate.

Să cercetăm pe scurt, în cât se poate în cadrul unui articol, punctele de mănecare și direcția, în care s'a născut fiecare din aceste curente a da rezolvare chestiei amintite.

Principiul pe care 'și-au basat în general aceste curente lucrarea lor este și la Maghiarii același, ca în statele Europei: conservativismul nu rupe cu trecutul și își bazează lucrarea pe referințele date, dezvoltându-le în conformitate cu cerințele timpului, pe când liberalismul ținând puțin cont de trecut, mai mult în forme esteriore, se îndreaptă după anumite teoreme și principii și cearcă a le valora și a le duce la îndeplinire.

În cadrul acestor principii politicienii maghiari de ambele categorii, față de chestia de naționalitate au purces fals și pervers. Unii au aplicat fals principiul lor, ear' ceilalți și 'l-au pus în prăcă în mod pervers și necinstit.

Conservatorii, basați pe trecut, cum zic ei, au statorit principiul, că cetățenii Ungariei pot fi de ori-ce naționalitate și limbă, dar' nu pot forma individualitate națională deosebită, cu drepturi naționale proprii, ear' încât privește națiunea maghiară gennină, ea vine considerată din un punct de vedere special, ca națiune alcătuitoare și suspiitoare de stat și astfel statul are datorința a întârî cu toate mijloacele elementul maghiar.

Politica conservativă nu vrea să lipsească pe nimenia de naționalitatea și limba sa maternă, dar în interesul statului vrea să consolideze și să întărească națiunea maghiară.*

Precum am amintit, conservatorii maghiari își bazează acest principiu politic pe trecut. În trecut, zic ei, încât a pu-

tut fi vorba de naționalitate, în Ungaria a fost una singură, naționalitatea nobililor și aceasta a fost maghiară. Aceasta a contribuit în rëndul prim a suzeina statului, a-l apăra, a-l conduce și ea a și fost protejată și conservată de către stat. Rupându-se zăgazurile sociale prin ștergerea iobăgiei, a rămas mai departe națiunea maghiară, drept continuare a națiunii politice de mai înainte.

Că principiul conservativismului aci e fals aplicat, ne putem convinge, îndată ce luăm în considerare, că statul ungar a fost în toate timpurile stat poliglot, locuit de mai multe naționalități; el a fost recunoscut de stat poliglot chiar de către regele Sfântul Stefan, și ștergându-se iobăgia, s'a pus peste tot locul în planul prim chestiunea națională.

Așadar' tocmai basați pe trecut trebuie să recunoaștem existența diferitelor popoare și în conformitate cu ideile și receririle moderne, să le recunoaștem egala lor îndreptățire.

Dar' ceea-ce în teorie au greșit conservatorii, au îndreptat politicienii de celalalt curent, politicienii liberali!

Nouă nu mult ne pasă de trecut, au zis acestia. Naționalitățile există, le recunoaștem și le dăm și drepturi, căci noi sîntem conduși de idei liberale moderne. Și ca să deee dovezi despre cele zise, liberalii s'au și grăbit de au creat legea de naționalitate, sub ministerul Andrassy, și tot atunci la începutul erei constituționale, în conformitate cu legea, ne-au recunoscut dreptul limbii în forurile inferioare și au introdus-o ca studiu obligat în liceele de stat, aflătoare prin tinuturi românești etc.

Contele Lonyai Menyhért în o broșură a sa politică ne spune, că vorbind cu Andrassy la 1867, asupra noiei stări de lucruri, ambii 'și-au exprimat speranța, că dacă împrejurările politice vor fi priincioase poporului maghiar cel puțin în decurs de patru ani de zile, Maghiarii nu mai au de a se teme, căci în acest timp poporul maghiar își va adeveri puterea de viață.

Ei bine, au trecut patru ani, au trecut mai mulți și poporul maghiar, prin un joc norocos al sorții a rămas la cărmă. Dar' cu cât 'i-se adeverea puterea de viață', cu atât liberalismul, care 'l stăpănea se abătea pas de pas dela principiul liberal general.

Liberalii au făcut legea de naționalitate, minimul justelor noastre pretențiuni, și cine a călcat-o și nu o mai observă? Tot ei! Ear' astăzi am ajuns așa de departe, că în chestia de naționalitate liberalii dela putere au adoptat întru toate principiul conservatorilor. Acest principiu,

fals aplicat, îl pun în praxă în mod pervers liberalii, nerecunoscînd naționalitățile ca popoare deosebite și întărind cu ajutorul statului singur elementul maghiar, după receta făcută de conservativi. Astfel se prezintă în chestia de naționalitate cele două curente ale politicii maghiare: false și pervers.

Sibiu, 31 Iulie n.

Finis obstrucțiune. S'a stins frația falniciei obstrucții maghiare, pentru că „vrații” s'au împăcat! O telegramă primită ieri seara ne spune, că mult doritul compromis s'a legat, la stăruințele și după lungile capacitări ale — contelui Apponyi, ear' foile primite azi ne confirmă știrea aceasta. Condițiunile împăcării sînt următoarele: § ul 16 s'a modificat, și a primit o formulare nouă, acceptată de toate partidele din opoziție, ear' opoziția a sistat obstrucția și a promis că nu face mare opoziție nici la toamnă, proiectelor de legi despre îndemnare și despre provisorul pac-tului cu Austria.

Pacea e legată dar', caravana poate merge înainte. Dă cu Bánffy!

Leoțiune meritată. Ținuta corectă și împuetoare a congresului bisericii naționale sârbești din Ungaria a îndemnat pe vecinic oficiosul „Pester Lloyd” să amenințe într-un prim-articol pe frații Sârbi cu următoarele cuvinte: „Dacă și congresul acesta ca cel din 1872, se va zădărnici numai prin formalități neînsemnate, coroana și guvernul vor asvâ — poate — un motiv mai mult, ca la ocaziune binevenită se statoricească măsurile necesare pentru a se face ordine în autonomia bisericii sârbești chiar fără concursul congresului”.

La aceste cuvinte ale pericușărilor dela P. L. reflectează acum Vatorland din Viena și răspunde astfel: „Când se fac asemenea amenințări neprecugetate, se uită de legea din 1868, la care s'a făcut provocare chiar acum când congresul a fost îndrumat la ordine; nu se ține în vedere legea de încoronare din 1867, și nici aceea, că drepturile Sârbilor nu se bazează pe scrisori; tot atâtea fapte neîndoelece, pe cari omul trebuie să le aibă tot deuna înaintea ochilor când voește să facă politică de — reforme. Căci înzădar, cu popoarele nu poți tracta cum a tractat baronul Bánffy, când era comite-suprem în Solnoc-Do-boca, cu săracii țărani români și cu servitorii ei. El (Bánffy) trebuie să aștepte cu experimentările sale de a introduce o necesară îmbunătățire în stările bisericii sârbești după un timp și o ocaziune mai bună și trebuie să fie sigur că va putea esopera ceva, deja atunci, când 'și-a dat învoirea ca congresul să fie convocat. Dar' a amenința acum și

a bate din picioare, pentru-că nu a succes planul, sau nu a succes așa cum era proiectat, ori-cum se dorea asta nu e fapt de „bărbat de stat” și nu șede bine nici chiar organelor oficioase. Prin aceasta îți faci singur cunoscut — desastrele”.

Subscriem și noi, și mai adaugem în-trebarea adresată celor d.la P. L. că oare-cum își închipuiesc ei facerea ordinei „în autonomia” bisericii sârbești „fără concursul congresului”, când fa torul principal în autonomie e tocmai congresul? Cu alte cuvinte, de se va face aceea ce prorocoste P. L. „fără concursul congresului”, poate-să zice că s'a făcut pentru „autonomie”? Este autonomie fără congres?

Tot mai insisță. Preoții romano-catolici din diecesa Csanadului lansează un apel în cauza autonomiei, și între altele marchiază în 12 puncte programul lor. Punctul al 12-lea e:

„Solidaritatea tuturor gr.-cat. în autonomia regalcolară”.

Acești domni preoți nu știu ei nimic despre conferența din Cluj a Românilor greco-catolici? Nu cunosc poziția luată de arhieriei acestei biserici?

Germania vrea dreptate.

(p.) Concertul european, cel atât de îngrijit pentru susținerea păcii europene, a declarat din capul locului, atunci când a izbucnit războiul greco-turc, că o schimbare teritorială nu va admite, ori-care va fi rezultatul războiului.

Și concertul european se ține de cuvînt.

Turcia a rămas biruitoare pe câmpul de război, a cucerit Tesalia, cu drept cuvînt 'i-s-ar compete dar' ei provincia aceasta, dar' concertul european nu 'i-o dă, ci o silește să părăsească terenul cucerit, care are să rămână și mai departe în proprietatea Greciei.

Ca totuși învingerea sa de pe câmpul de război se nu meargă în pagubă concertul european a decis, ca Grecia să 'i plătească ca spese de război patru milioane de funți turcești.

Pe când se bucurama în lume, că mult lăudatul concert european e unit în vederi și aduce hotărârile acestea ale sale în perfectă înțelegere, vine *National Zeitung* și conturbă nițel această înțelegere cu destăinuirea ce o face, că Germania e contrară planului de a se sil Turcia se părăsească Tesalia, înainte de ce 'i-s-ar da garanții suficiente, că

Grecia va și plăti cele patru milioane de funți.

Va se zică, concertul european nu e tocmai așa de unit în vederi cum se spune.

Germania cel puțin face excepțiune. Germania nu va sil pe Sultanul să 'și revoace trupele din Tesalia, până nu 'i-se vor da garanții suficiente, că Grecia nu 'l va trage pe sfoară cu cele patru milioane de funți, spesele de război. Germania cere chiar ca aceste garanții să fie luate în contractul de pace, căci altcum Germania nu va pute recomanda Sultanului acceptarea unui contract, a cărui respectare și împlinire, din partea Greciei e foarte — problematică.

Cu alte cuvinte, Germania nu are încredere în Grecia, și poate nici în concertul european, de aceea ar dori ca Turciei, asupra căreia a tăbărit acum concertul european, să nu 'i-se facă nedreptate, cel puțin cu privire la suma destul de mică a rebonificării speselor de război.

Germania vrea dară dreptate!

E frumos, foarte frumos dela Germania că apare pe terenul politic de-o dată ca apărătoare a intereselor unui stat adus în mare ștrimoare din partea concertului european, și că vine se ceară dreptate pe seama Turciei, față de Grecia, despre care se știe că e foarte — rea de dată.

Dar' întrebarea e, că sînt serioase oare intențiunile acestea ale Germaniei, și va căuta ea ca ele să fie respectate și executate?

Avem motiv a crede că — nu!

Convingerea ne-o scoatem chiar din notița ziarului *National Zeitung*, unde se zice destul de clar că: „prin această poziție separată a cabinetului din Berlin nu se intenționează împedecarea mersului regulat al evenimentelor din Orient, pentru-că Europa, ca întreg, e destul de tare, chiar fără Germania, ca să poată sila la ori-ce pe Sultanul”.

Cum se înțelegem această contra-zicere? Germania cere ceva, și încă ceva foarte just, dar' nu insistă pe lângă primirea cererii sale din partea concertului european. Din contră, îi lasă mână liberă, se facă aceea ce 'i place, pe motiv, că Germania și de altcum nu are ce căuta în Orient!

O nouă incurcătură!

Stăm în fața unei noue enigme diplomatice, cu care se vor ocupa mult politicienii, — foarte puțin însă concertul european, care probabil că e în curat cu această fantasmagorie a Germaniei.

Căci e curată fantasmagorie, isovită din dorul de a juca rolul lui Pilat, când

FOIȚA „TRIBUNEI”.

Jules Verne.

Castelul din Carpați.

Roman din viața poporului românesc din Ardeal.

— Traducere autorizată, —

de

Victor Onișor.

(Continuarea 27.) (Reproducerea interzisă).

— Ce este, coșonașule? se amestecă Costache.

— Ei bine, se vede, că castelul din Carpați.

— Castelul din Carpați?...

— Da!... numele ăsta mi 'l-a șoptit țeranul la ureche.

Și zicînd acestea, Costache arată pe săteanul, care încă făcî un semn afirmativ din cap fără a se uita la primar.

Acum se făcî o spărtură în zidul vieții private a satului superstițios și toată a lui istorie nu întârziă a eși la iveală prin spărtura aceasta.

Primarul Colțu voi acum să istorisească însuși contelui situația, și îi povestî tot ce știa despre castelul din Carpați.

Se înțelege, că Emil Telesco nu 'și putea ascunde mirarea asupra celor auzite, și sentimentele, ce 'i-le sugera. Deși numai de mijloc instruit în lucrurile de știință, ca și alți oameni tineri de a lui condițiune, cari trăiesc la moșiile lor dela țară în România, totuși era un om priceput. Astfel puțin credea el în aparițiuni și îi venia a rîde de legende.

Un castel locuit de cine știe ce ducuri, era de ajuns, ca să 'l facă necredincios. După a lui credință, în ceea-ce 'i povestî primarul Colțu nu află nimic minunat, cu excepția cător-vă fapte, mai mult sau mai puțin basate, cărora sătenii din Mățești le atribuiau pricinii supranaturale. Fumul de-asupra turnului, clopotul tras de o pasere, se putea explica foarte ușor. Cât pentru fulgerăturile și vetele eșite din fortăreață erau curate închipuiri ale creierilor înferbințați.

Emil Telesco nu se gena să spuie aceasta pe față și tot lucrul îl luă ca în glumă, spre marele năcăz al celor de față.

— Dar' boierule, adause primarul Colțu, altmîntrelea stă lucrul.

— Ce lucrul?...

— Da! e cu neputință de străbătut în lăuntru castelului din Carpați.

— Sigur?...

— Pădurarul și doctorul nostru au voit câteva zile mai înainte să intre în lăuntru zidurilor pentru binele satului, dar' au plătit scump încercarea lor.

— Ce li-s'a întemplat?... întrebă Emil Telesco într'un ton destul de ironic.

Primarul Colțu povestî de-a mînuntul pățaniile lui Niță Stan și ale doctorului Părăian.

— Așadar', zise boierul, când doctorul a voit să iasă din groapă picioarele îi erau așa de tare lipite, căt nu mai putea face nici un paș înainte!...

— Nici un paș, nici înainte, nici îndărăt, asigură dascălul Petrică.

— Numai 'și-a închipuit doctorul dumneavoastră, replică boierul. 'I-s'a cobilorit frica în picioare... până-n calcăie!

— Bine, boierule, zise Colțu. Dar' cum se explică, că Niță Stan a simțit o tremurătură spăimîntătoare când a pus mîna pe ferul dela podul mișcător?...

— Doară s'a lovit rîu, rîsturnându-se?

— Așa de rîu, replică primarul, că de atunci e tot în pat!...

— Cred, că nu e bolnav de moarte, grăbi a adauge boierul.

— Nu... spre norocirea lui.

În realitate era un fapt netăgăduit, și primarul Colțu aștepta cum îi va da Telesco explicație.

Eată ce 'i răspunde foarte evident.

În tot ce-am auzit, nu e nimic, vî spun, nu e nimic, ce s'î nu fie foarte simplu. După a mea, credință și nu rămănea îndoială, castelul din Carpați și acum e locuit de cineva. De cine?... Nu știu. La tot cazul, nu sînt spirite, ci sînt oameni, cari au interesul lor de se ascund, după-ce 'și-au căutat acolo refugiu!...

Fără îndoială sînt făcători de rele!...

— Făcători de rele?... zise Colțu.

— La toată întemplarea, și fiind-că nu vreau să 'i conturbu nime, au răspîdit credința, că cetatea e viețuită de ființe supranaturale.

— Cum boierule, răspunde învățătorul Petrică, așa crezi dumneata?...

— Eu cred, că oamenii de pe aici sînt foarte superstițioși, locuitorii castelului o știu asta, și în modul acesta au voit să se asigure de ori-ce vizită neașteptată.

Foarte natural, că lucrurile numai așa au putut să se petreacă, dar' nu e de mirat, că nime din Mățești nu voia să admită această explicație.

Tinêrul boier a vîzut, că nime nu s'a putut convinge dintre ascultători, dar' a vîzut totodată, că ei nici nu se lasă a fi convinși. Nici nu zice mai mult decît atata:

— Fiindcă d-voastră nu voiti să credeți vorbelor mele, domnilor, poftiți și credeți și mai departe ce vî place despre castelul din Carpați.

— Noi credem ce am vîzut, boierule, răspunde primarul Colțu.

— Și ce așa și este, adause dascălul.

— Fie, fie, într'adevăr îmi pare rîu, că nu pot să stau aici mai mult de 24 de ceasuri, căci altfel eu și Costache am merge să vizităm castelul acela cu minuni, și vî asigur că nu-mai decît am ști cum stă lucrul!...

— Să vișitați castelul!... exclamă primarul Colțu.

— Fără șovăire, și nici dracul nu ne-ar împedea să intrăm înlăuntru.

Auzind pe Emil Telesco, că se exprimă în termeni așa de hotărîți, și glumești totodată, toți fură cuprinși de o nouă spaimă și mai mare. Și cine vorbește despre spiritele din castel într'un fel ca acesta, nu poate decît să aducă o mare nenorocire asupra satului!... N'aud ducherile tot ce se vorbește în cărcima »Regele Matia?... Și vocea aceea nu va mai amenința și a doua orară?

La aceste vorbe primarul istorisi boierului în ce împrejurări a fost amenințat, expres, pădurarul cu o teribilă nenorocire, dacă ar proba să descopere secretele cetății.

Telesco se mulțumi a tăgădui această mărturisire; apoi se sculă, zicînd că nici-odată n'a putut fi auzită nici un fel de voce în astă sală, cum spun dlor. Tot ce au auzit, afirma dînsul, nu există decît în închipuirea oamenilor prea creduli și cam prea iubitori de rachiul lui Ionas, dela »Regele Matia«.

Dintre cei de față cîtiva se îndreptară cătră ușa, ne mai vîind să stee împreună cu un boier atît de necredincios, care cuteza să spuie astfel de lucruri.

Telesco îi opri cu un gest.

— Hotărît, domnii mei, zise dînsul, eu vîd că satul Mățești e sub domnia fricei.

— Și nu fără pricină, boierule, răspunde primarul Colțu.

— Ei bine, este un mijloc foarte bun ca să scăpați de comediile ce se petrec, după d-voastră, în castelul din Carpați. Poimîne

și-a spălat mâinile de nevinovăția lui Christos.

Se joacă pe apărătorul dreptății, dar se nu-i pese mult de se va face ori ba dreptate!

Sau se fie vorba oare despre o nouă pedecă, ce se pune deslegării chestiunii orientale, ca ea să poată fi deslegată în mod final, după planul cel ascuns?

Cine cunoaște planurile diplomației europene, și cine poate da azi răspuns la asemenea întrebări??

Dar îl va da viitorul. Să așteptăm dar' dezvoltarea treburilor!

Pentru portul național.

Căpitanul districtului Meran, în Tirol, a dat un important circular în favoarea acestui circular crește prin faptul, că la aceasta a fost îndemnat de însuși arhiducele Francisc Ferdinand de Austria-Este. Eată circularul în întregime așa:

Circular către toți domnișii preoți, antisemite comunale, consiliile școlare și direcțiile școlilor ale districtului politic Meran.

Alteța Sa i. r., dl arhiduce Francisc Ferdinand de Austria-Este, a binevoit să-mi exprime cu ocaziunea ultimei sale petreceri în Meran, dorința să se lucreze într-acele, ca țărâna acestui district să-și conserve vechile sale porturi, respective ca să se generalizeze cât se poate de mult întrebuințarea acestor porturi, ale acestor părți ale populației.

Urmând intențiunea de a împlini după răspuneri dorința Alteței Sale imperiale, rog pe domnișii păstori suferitești, pe antisemite comunale, consiliile școlare locale și direcțiile școlilor acestui district, să binevoască a promova temeinic și la orice ocaziune conservarea și reintroducerea vechilor porturi naționale.

Cu toate, că numai singur dorința exprimată a înaltului protector al țărânelor tiroleze, ar fi de-ajuns să motiveze pe deplin recercarea aceasta, în de a mai adăuge, că venerabilul port al Tirolezilor reprezintă fără îndoială un puternic mijloc spre a butri în țărâna tirolez, calitățile lui tradiționale, religiositatea lui, fidelitatea lui pentru împărat, bravura lui, onestitatea lui și simțul mândriei stărei sale. Și aceasta atât în interesul țărânelor ca atare, precum și în interesul statului, și al societății, de oare-ce tocmai în timpul de azi, în care se agudue în mod temerar temeliile ordinii sociale, conservarea unei țărâni nestrictate și conștie de sine, care va forma totdeauna puternicul sprijin al ordinii, e de cea mai vastă importanță.

Relativ la împrejurările acestui district aș mai releva în deosebii, că de portul național de aici se leagă amintiri atât de glorioase, încât el formează, așa zicând, pentru fiecare țeran o haină de onoare, ce-i dă vază nu numai aici, ci ori și unde și a cărei lăpădare ar fi în detrimentul lui. Considerând aceste motive și altele de aceeași natură, nu va căde greu, de a naște în țeran interes pentru cauza aceasta, ear' mai ales de a inspira tineretului dragoste pentru vechiul port național, o jintă aceasta, la care se poate ajunge mai ales prin școală.

Așteptând cu siguranță promovarea cea mai intensivă a dorinței exprimate din înalt

voiu fi la Alba-Iulia, și dacă vă învoiți voiu anunța autoritățile orașului. De acolo vi se va trimite o trupă de gendarmi sau de soldați, și stau bun că aceștia vor pătrunde în cetate fie, ca să prindă pe comedieșii aceia ce se joacă cu credulitatea d-voastră, fie ca să aresteze pe făcătorii de rele, cari fac cine știe ce blăstămății pe socoteala d-voastră.

Nimic n'ar fi fost mai acceptabil decât această propunere, deși nu după gustul notabilităților din Mătești. După a lor părere nu gendarmi, ori poliție, dar' nici o armată întreagă, n'ar pute să steie față cu aceste ființe supraomenești, cari se pot apăra cu mijloace supranaturale.

— Dar' acum îmi vine-n minte, dl or, replică boierul, d-voastră nu mi-ați spus al cui e, sau al cui a fost, castelul din Carpați?

— A unei vechi familii de aici, a familiei baronilor de Gorț, răspunde Colțu.

— Familia de Gorț?... exclamă Emil Telesco.

— Da, aceea!

— Familia aceea, din care s'a tras și baronul Radu?...

— Da, boierule.

— Nu știți dumneata ce s'a întâmplat cu el?...

— Nu. Baronul de Gorț de mult nu s'a mai rentors în castel.

Telesco deveni palid și repetă mecanice, într'un ton alterat, numele: »Radu de Gorț!«.

(Urmează capitoul IX.)

loc, rog a-mi transmite până la 1 Octomvrie, rezultatele obținute, precum și eventuale observări și propuneri, spre a le pute raporta Alteței Sale i. r.

Meran în 14 Iulie 1897.

Spiegelfeld.

I. r. prefect și președ. al cons. școlar distric.

Este un semn al timpurilor, că un înalt membru al casei domnitoare arată atâtă dragoste și interes pentru țărâna și portul ei național. Temerea de socialism care „sgudue în mod temerar temeliile ordinii sociale“, încă poate să fie un motiv pentru aceasta nobilă îngrijire.

Pe lângă toate motivele accentuate în circularul citat, noi mai avem puternice motive de ordine politică, națională, ca se insistăm în aceasta direcțiune.

În unele părți ungurene, prin Ardeal chiar, unde elementul românesc vine în atingere cu Secuii, se ved deja înluririle străine în portul țărânului românesc. Și aceste înluriri nu rămân singure. Ele sunt urmate de influințe străine asupra modului de gândire a oamenilor.

Părăsirea portului național este avusul trist al decadentei și signalul primejdiei de desnaționalizare.

O comoară de adevăr zace în vorba românească: Ori vorbește cum și-e portul, ori te poartă cum și-e vorba.

După conceptele țărânului nostru vorba și portul, limba și costumele, sunt strins legate de oaltă. De aceea Românul nu numește bucuros „Români“ nici pe domnișii, fiindcă sunt îmbrăcați în haine domnești. De aceea Românul, care-și va fi părăsit portul, ușor își poate părăsi și limba, și legea și neamul.

Abținându-ne deocamdată dela analizarea unui adevăr așa de evident, atragem atențiunea cărturarilor Români la circularul de mai sus, și-i rugăm să vegheze neadormiți, ca poporul să-și păstreze portul original românesc.

„Asociațiunea“ noastră ar trebui să-și îndrepte atențiunea și asupra acestui punct, așa de însemnat pentru cultura poporului românesc.

Din munți.

— Corespondență particulară. —

Munții-Apuseni, Iulie 1897.

Vă comunic câteva șire despre tradițiunii munți, despre cari de mult nu mai ceteșc nimic.

Așa numai o schițare a stărilor generale dela noi — în fuga condeiului — bine înțeles, fără reflexiuni personale.

Cetitorii își vor face de sigur o favorabilă idee anticipativă înădă ce e vorbă de Munții-Apuseni, dar' să nu grăbim așa tare cu ideile favorabile, să nu-și facă nimeni iluzii!

Să nu dăm prezentului haina de glorie a trecutului; ar fi prea mare pentru el sau mai bine zis prezentul ar fi prea mic pentru o astfel de haină.

Trecutul a fost — și nu mai este; bătrânii de atunci au murit de-arîndul și capii cu îmbătrânit cu toții. Și se pare că „bătrânii“ au dus cu ei în groapă multe bune și frumoase...

Stările din Munții-apuseni dacă nu sunt mai rele, apoi de bună-seamă nici mai bune nu vor fi ca aiurea.

Ai pute zice bune în pozitiv, lângă care au loc încă două graduri de comparațiune.

Bune — și nu-i așa mult de când erau mai bune!

Procesul „Memorandului“ a fost un fel de punct de culminație, însușirea, conștiința națională s'ajunse punctul de miazăzi și bag-seamă pentru aceea trebuia să dea spre apus. Și ca recidiva să meargă mai repede a trebuit să vină și desamăgiriile de mai târziu...

Clasa de jos a poporului deși nu are cunoștința clară a situației, dar' înțelege totuși mai mult instinctiv, că lucrurile nu mai sânt cum au fost, că este ceva „rău“ la mijloc, și nu se mai interesează așa ca mai atunci. Ear' inteligența?

Inteligența pare a fi cuprinsă și ea de un fel de amorțeală în cele naționale — ca să nu-i zic nepăsare.

Să nu mergem departe cu exemplele, servească-ne drept argumentum ad hominem conferența dela Cluj.

Cine a participat la ea din munții noștri? Cine și-a manifestat, aderința, interesul față de adunare în scris cel puțin?

Au participat trei — și în scris nu a aderat nimeni (subtras cu amândouă mâinile)...

Înțeleg dacă mi-se va spune, că participarea era împreunată cu atâtea și atâtea greutăți — dar' nu înțeleg cum de nu s'a expedit din toți munții noștri nici măcar o scrisoare de aderință.

Asta nu mi-o lămurește nici comunicația cea rea, nici afacerile — ci singur numai lipsa de interes și aceasta în o chestiune atât de însemnată bisericească națională.

„Mi-se va spune, că majoritatea munților e greco-orientală.

Ei bine, o știam și eu — dar' minoritatea celor uniți e cu mult mai considerabilă decât s'o putem scuza cu așa ceva. Și în ultima analiză nu era adunarea dela Cluj un protest în contra maghiarizării?

Unde au rămas cei „o sută și unul de Moși“ din povești, care mai eri alaltăieri devenise proverbiali cu aderințele lor.

Să zicem că din aceea o sută n'au aderat din principiu (sic!) fiind gr.-orientali, ei bine, al sută-unulea unde a rămas?!

Va fi avut afaceri urgente — de sigur! Tot atât de puțin îmbucurător e separatismul, care a devenit modern și la noi.

Vorbă veche, că unde sunt doi Români sânt trei partide.

E și de înțeles, când e vorbă că nu toți oamenii au aceeași păreri; nu toți folosesc aceeași mijloace spre ajungerea aceluși scop.

Bine dară. Aibă domniilor alte păreri, alte mijloace de luptă dar' ținta pare-mi-se tot una e. (Asta s'a spus de o mie și una de ori!)

Și dacă aceeași e ținta, atunci pentru-ce să ne suspiciunăm unul pe altul ca și când n'am avea aceeași țintă?

Pentru-ce să se consume puterile în certe și neînțelegeri interne, când ele au atâtă lipsă de concentrare, de acțiune comună — externă?!

Dacă lucrarea decurge de ambe părți pe aceeași basă („program“), cu același scop final, atunci separatismul nu mi-l pot explica — în forma actuală — nici de cum.

Sau doară în lupta nobilă de principii se amestecă chestii personale și nu sântem în stare a deosebi chestiunile de interes public de cătră chestiunile de interes privat?!

De altcum separatismul e mult mai însemnat ca număr decât să-i dau atâtă atențiune.

Am amintit fugitiv ce am amintit, dle director, și facă privind partea cea mai slabă a stărilor dela noi.

Prin aceasta însă n'am eschis nici decum partea cea bună, care se laudă dela sine și care își umple inima de bucurie și mîntea de cele mai frumoase speranțe.

Aceasta însă n'are lipsă de laudele mele! Corespondentul.

REVISTA PRESEI.

Presă română.

Gazeta Transilvaniei (nr. 159) se ocupă cu articolul din National Zeitung, care prezintă pe Germania ca pe cea mai mare amic și susținătoare a Turciei, cerând să i-se dea garanții acesteia, că Grecia îi va plăti apesela de război, — fără a vol însă Germania prin această să se rupă de cătră celelalte puteri.

G. T. zice: „Cu toată lămurirea aceasta, care face să apară Germania în lumina unei puteri mai puțin interesate în chestiune, este totuși întru cătră băteitoare la ochi atitudinea Germaniei, care singură se pune pe terenul, de-a vol să ferească pe Turcia de ori-ce păcăleală și frustrare, prin care și-ar pute pierde toate fructele succesorilor sale în război.“

Dreptatea (nr. 155) dă învătăuri congresului național sârbesc cum trebuia să se poarte față de comisar, căci ținuta deputaților „ar fi trebuit să fie alta, nu ceea pe care a manifestat-o“.

Adecă tot de sus, de pe piedestal vorbește Dreptatea!

Patria (nr. 7) insistă asupra portului național. Aceasta din prilejul circularului, pe care i-a dat căpitanul districtului Meran (Tirol) la îndemnul arhiducelui Francisc Ferdinand de Este. (Vezi circularul la alt loc. Red.) Aprobând întru toate motivele circularului, „Patria“ îi aplică la Români bucovineni, pentru motive naționale. Arătând importanța portului național românesc și necesitatea conservării lui pentru poporul țeran, „Patria“ recomandă înființarea de reuniuni, cari să lucre cu toate mijloacele posibile pentru susținerea nealterată a portului național. Atari reuniuni (Volks-Trachten-Vereine) există la Germani, mai ales în Bavaria.

Din Rusia.

— Complot contra Țarului. —

Din Petersburg sosesc știri despre erumperea unei revoluțiuni de palat, al cărei așcut și îndreptat contra Țarului Nicolae și în fruntea căreia ar sta chiar mama Țarului, Țarevna vându.

Complotul s'a plănuțit imediat după suirea pe tron a țărânului țar, ale cărui idei liberale nu convin cercurilor înalte politice din Pebersburg. Amestecați erau în complot aproape toți dignitarii dela curtea Țarului; conducătorul conspirațiunii era Voronov-Daskov, ear' sufletul intrigelor: mama Țarului.

Sopul nu era, ca Țarul să fie delaturat pe vecie de pe tron, atentându-se doară la viața sa, ci numai ca încrederea curții, guvernului, Rusiei și chiar și a străinătății să i-se detragă Țarului din motivul că — mîntea nu i-ar fi la loc.

De aceea s'a răspândit încă prin Maiu știrea, că atentatul comis asupra Țarului în Japonia, când era aproape să-și peardă viața, are urmări serioase și foarte triste, cari acum încep a se arăta, pentru-că lovitura primită în cap i-a tulburat Țarului funcțiunea creierilor.

Din știrea aceasta nu era nimic adevărat, ci era o scornitură tendențioasă a conjurațiilor.

Planul lor era, ca medicii curții și guvernul să stăruie pe lângă Țar și să-l înduplece a întreprinde o călătorie mai lungă, în care cas conducerea treburilor politice ar fi fost încredințată Țarevnei vându, mamei Țarului.

Țarul a prins însă de veste, că se plănuște ceva în contra sa și a dat de urma întregului complot. A chemat pe toți dignitarii curții la sine și în fața gardiștilor le-a ținut o vorbire deosebită, ear' pe ministrul Voronov-Daskov l-a destituit din postul, ce-l avea.

Cu mamă-sa, Țarevna vându, a purces într'un mod foarte cruțător, i-a statorit însă hotarele amestecului ei în treble de stat și a rugat-o ca pe un timp oare-care să părăsească curtea din Petersburg și să meargă la Copenhaga, la tatăl ei.

Toate amănuntele acestea ale complotului din Petersburg le comunică o foaie croată din Zagreb, Hrvatsko Dravo, care având legături cu politicianii din Petersburg, e în măsură a fi bine informată.

Că ele nu sânt tocmai fără temei se vede din aceea, că Țarevna vându, după cum anunță o telegramă din Copenhaga, e cu adevărat așteptată acolo, pe ziua de 2 August.

ASTRA.

Adunarea generală.

— Pregătiri pentru încuștirare. —

Mediaș, 30 Iulie n.

Pregătirile noastre pentru primirea oaspeților în 27—29 August a. c. sânt în curgere și sânt aproape terminate.

Depinde acum numai dela p. t. oaspeții, ca să facă însușirile de timpuriu și li-se vor da cuartire îndestulătoare.

Avem deja până azi cuartire pentru cel puțin 1000 de persoane și anume la hotelul „Strugurul-de-aur“ 10 odăi cu 27 paturi și masa cuartire cu 35 paturi, la hotelul „Schützen“ 7 odăi cu 20 paturi și masa-cuartir cu 45 paturi, la ospătăria „Cocoș“ masa-cuartir cu 20 paturi; pentru câte 6 persoane la ospătăria „Cerbul-de-aur“, „Steaua-de-aur“ și la „Deak Ferenc“, toate acestea cu prețuri foarte moderate — așa, că un pat nu costează mai mult de 50 cr. pe 24 ore, și toate se află în apropiere nu mai mare de 3—5 minute dela gară, prin urmare nu are nimeni trebuință de trăsuri până la cuartir.

Concetașii noștri sași au dovedit și dovedesc în continuare o viuă prevenire. În centrul orașului s'ateme în plăcintă poștie a încuștirii aproape 500 persoane.

NB. Hotel „Schützen“ odaia nr. 0 cu 2 paturi costă 1 fl. 60 cr., odaia nr. 1 cu 2 paturi costă 1 fl. 60 cr., cea mai scumpă odaia nr. 3 și 4 cu câte 4 paturi costă 2 fl. 40 cr. Hotel „Strugurul-de-aur“, odaia nr. 1 cu 2 paturi costă 1 fl. 50 cr., odaia nr. 3 cu 4 paturi costă 3 fl. 10 cr., pe 24 ore; prețurile în hotele sânt foarte moderate, celelalte sânt gratuite, așa zicând, de oare-ce la „Dak Ferenc“ costă numai 1 fl. pe 24 ore pentru 6 persoane, la „Cocoș“ numai 40 cr. a persoană.

Noi am făcut deci pregătirile de lipsă, dar' până acum de abia 3—4 inși s'au însușat. La însușiri rugăm a se însemna expres, că doreș cuartir gratuit, la case private sau în hotel?

Rugăm toate redacțiunile foilor românești să binevoască a lua notiță despre această publicațiune.

Dion. Roman,

președintele secțiunii de coresp. și încuștirare.

CRONICĂ

Sibiu, 31 Iulie n. 1897.

Dela curtea română. După primirea vizitei principelui Ferdinand din Bulgaria, MM. LL. Regele și Regina României vor pleca în străinătate, oprindu-se două zile la Ischl, pentru a visita pe Monarchul nostru. Se fac deja mari pregătiri la Ischl, pentru primirea Suveranilor români, în onoarea cărora se vor aranja mai multe sărbări și se va da și un prânz de gala.

La Ischl se va afla atunci mai mulți membri din casa domnitoare a Austro-Ungariei, ear' contele Goluchowsky, care se află în Franța, își va întrerupe concediul pe câteva zile, ca să fie de față la recepțiunea Suveranilor români.

Necrolog. Subscriși cu inima frântă de durere aduc la cunoștința tuturor rudelor, amicilor și cunoscuților — că presibitului lor tată, moș, frate și socru, Iacob Răz de Caransebeș, neguțtor, proprietar, membru al mai multor corporațiuni și societăți, după lungi și grele suferințe în al 66-lea an al laborioasei sale vieți în 17/19 Iulie a. c. la 3 ore p. m. împărțit fiind cu sfintele taine, și-a dat nobilul seu suflet în mâinile Creatorului. Rămășițele pământești ale scumpului defunct s'au depus spre odihnă eternă, Sâmbătă în 19/31 I. c. la 4 ore p. m. din casa sa proprie în cripta familiară în cimiterul rom. gr.-or. din țară. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvîntată! Lipova, la 17/29 Iulie 1897. Aurelia Beles, născ. de Răz, ca fiică. Clement de Răz, magistrul postal în Borosineu, ca fiu. Adrian de Răz, revisor la banca Austro-Ungară în Budapesta, ca fiu. Eugen Beles, stud. jurist, Felicia Beles, Flora Beles, Aurel Beles, ca nepoți. Emil de Răz, Eugen de Răz, ca nepoți. Olga de Răz, Francisc Cornel de Răz, ca nepoți. Ioan Beles, deputat dietal și avocat în Arad, ca ginere. Iosefina de Răz n. Mateovits, ca noră. Alexandru de Răz, pretore cerc. în pens., ca frate. Irma de Răz n. Póór, ca noră.

Protopop al Mediașului a fost înțarit de consistorul arhidieceșan gr.-or. și chirotisit dl Romul Mircea, ales de protopop acum 2 ani.

Chirotoniri de preoți. Zilele trecute Exc. Sa Metropolitul Miron Romanul a sfințit într-un preot pe dl George Arone, ales paroch al comunei bis. Panc-Seliște, în tractul Dobrei, și a chirotonit de diacon pe clericul abs. George Albu din Păcliaș, care a fost instituit de administrator al parohiei protopresbiterale Alba-Iulia Cetate; — și de diacon pentru trebuințele generale ale arhidieceșei clericul absolut Iosif Gombos, din Vidra de-aus (tractul Câmpenilor), și pe arhivarul consistorial Dumitru Câmpenar.

Sibiu fără... soldați. Azi-dimineață pe la orele 5, regimentul de infanterie nr. 31 și batalionul de vânători staționat aici au plecat la Seliște, pentru exerciții de regiment cari vor dura unsprezece zile. Și așa a rămas Sibiu nostru aproape fără... soldați.

Primarul Budapestei a murit. Se depeșează din Budapesta, că primarul-suprem al orașului, Ráth Károly, a răposat ieri în urma unei grele boale.

Vizitni patriotice. Un poșnaz telegrafează din Carloveț patrioticele din Budapesta, că congresul sârbesc pentru aceea a avut o ținută atât de ostilă față de comisarul regeșc, baronul Nicolici, fiindcă fostul ministru sârbesc, Costa Tuzanovici, și cunoscutul agitator (!) din Belgrad Nicolò Iovanovici, au umblat zilele din urmă prin Carloveț și au agitat.

Și patrioticele o cred aceasta și cer intervenția guvernului, poliției, gendarmilor etc. Se tem oamenii și de umbră!

Funcționar ministerial... pungaș! Poliția din Budapesta a arestat zilele acestea pe un funcționar al ministerului de finanțe, Kosák Károly, prins cu... pungași. În subtila sa ocupație „financiară“, funcționarul a fost dat pe față de o femeie, căreia îi șterpelișe din buzunar portmonoul cu bani. Surprins asupra faptului, pungașul a răspuns obraznic: „Sânt funcționar ministerial, doar' nu mă poți bănuț de pungașie“. A fost totuși nu numai bănuț, ci și adevărat de pungașie vrednicul funcționar ministerial!

Procesul Boicev. Alaltăieri s'a terminat la Sofia senzaționalul proces al criminalilor Boicev et Comp. Jurații au adus unimim verdict de vinovăție pentru căpitanul Boicev și pentru Novolics, ca autori ai uciderii precugetate, și pentru gendarmul Bogdan Vasilev, ca părtaș al crimei; de nevinovăție pentru fratele căpitanului Boicev. În consecență tribunalul a osândit pe căpitanul Boicev și pe Novolics la temnița grea, pe viață, ear' pe Bogdan Vasilev la 6 ani și 8 luni temnița grea. Fratele căpitanului Boicev a fost achitat.

S'au luat așadar în considerare la toți criminalii împrejurările atenuante, s'a trecut cu multă „blândețe“ peste purtare provocatoare a șefului ucigașilor, a căpitanului Boicev și — ce e mai caracteristic pentru morala publică în Bulgaria — s'au desconsiderat legile țării, cari pentru aseme-

nea crime prescriu pedeapsă cu moarte. Și când vezi toate acestea, se nu-ți pară, că rol a avut în proces și curtea bulgară și încă un rol foarte suspect!

Grevă agrară. Lângă Arad în comuna ungurească Kutas 80 de lucrători agrari ai unui proprietar s'au pus în grevă, pretinzând urcarea plății. Înștiințat de cas, solgăbirul din Arad a plecat cu o trupă de gendarmi la fața locului, să prevină eventuale turburări. Lucrătorii se țin liniștiți, persistă însă pe lângă urcarea plății, altele nu vor relua munca.

O orimă bestială s'a descoperit în Nyiregyhaza. Urmând unei denunțări, un comisar de poliție însoțit de câțiva gendarmi s'a transpus la locul indicat, într-o vie, și aici a aflat închisă într-o ladă o fată de vreo 17 ani. Nefericita părea un cadavru și nu mai putea vorbi. Ea e copila unui cantonier, Németh Iósef, care fusese a comis actul de sâlbăcie. Bestialul tată a fost imediat arestat.

Inundări în Austria. Din Viena se vestește, că au pustiit în mai multe ținuturi ale Austriei inundații uriașe. Pagubele se urcă la sute de mii; circulația de tren stagnează în multe părți.

Panama „Fortunei” Arăstările cronamă pana- „Fortunei” societății „Fortuna” curg ploae. Advocatul Dr. Vazsonyi Vilmos a mai înaintat tribunalului din Budapesta arătări criminale dela: Tergovics Ede, proprietar în Bistrița, cu 19.462 fl. 50 cr.; Ielnek Simon, negustor în Brin, cu 2500 fl.; Wilhelm Iahn, cu 1250 fl.; Miklós István, cu 625 fl.; Engelbert Bluth, cu 500 fl.; Kulinyi Iósef, cu 250 fl.; Pilat Iósef, cu 62 fl. 50 cr.; Gärtner Tamás, cu 50 fl. — pagubă. Cele multe înainte!

Lesă maiestate în Anglia. La Londra s'a judecat de curând un interesant cas de lesă maiestate, rezolvându-se într'un chip de tot neașteptat și nostim. Delictul s'a comis în cursul sărbătorilor iululare. Pe când într'un teatru din Londra se cânta imnul regesei „God save the Queen” și tot publicul asculta entusias și în picioare, un singur om sta liniștit pe scaun, cu palăria pe cap și rîdea. Faptul a iritat atât de tare pe un vecin al său, că acesta l'a smuls furios palăria de pe cap. Urmarea a fost un scandal: păruială strânică între „loialul” dinast și „impertinentul” anti-dinast. Lucrul a ajuns zilele trecute la tribunal. Judele a adus o sentință foarte surprinzătoare: pe antidinast l'a achitat, pe dinast l'a osândit pentru provocare.. de scandal!

Propaganda feminisă. Liga belgiană pentru drepturile femeii va arăna din 4—7 August n. la Bruxelles un congres internațional feminis. În fruntea comitetului aranjator se află Dr. jur. Maria Popelin, o cunoscută luptătoare pentru drepturile femeii. În prima zi a congresului se va discuta starea de drept privat al femeii, în a doua situația ei economică, ear' pe urmă chestia propagandei, ce e a se porul întru dobândirea drepturilor feministe.

Nimen se nu uite a face probă cu celebrul săpun colorator englez „Maypole Soap”, pentru-ca într'o apă nu prea ferbinte se spele în 15 minute haine de stradă, toilete de vară, batist, gaze, satin, creton, mătase, catifea, pantifli, dantelă etc. Colorarea e durabilă și nu devine incoloră, nu-i venioasă și nu strică materia; procedura e ca și la spălatul simplu, și se poate face ori-unde chiar și în locul cel mai elegant, deoarece ce nu lasă nici o pată și nu prinde nici mână nici vasul.

Știri mărante. În Sighetul Marmatiei a falat banca ungurească de credit și economii. — Regele Siamului a sosit la Londra, unde l'au primit cu pompa cuvenită. — La Sopron a fugit din temniță ucigașul Bieber Károly, în vîrstă de 24 de ani, fost zidar, e curențat, pretindîndu-i. — În Abos (cott. Șaros) fulgerul a isbit în biserică omorînd pe clopotar, alt fulger smuțit pe o femeie cu copilul ei sugător. — La Havre s'a deschis cu mare pompă congresul olimpic. — În Studsianka (Rusia) a pustiit un foc grozav; 117 case arse, 5 oameni omorîți.

Mulțumită.

Pentru numeroasa participare la înmormîntarea neuitatului meu soț

Constantin Bugarski,

mai ales din partea mai multor deputațiuni ale instituțiilor publice, mai departe pentru multele curuni depuse, adănc mișcată exprimă pe această cale mulțumita sa din inimă Sibiu, 31 Iulie 1897.

Jalnică văduvă:
Elisabeta Bugarski.

Abonament lunar

pentru August st. v.

— cu prețurile din capul foi —
Invită
Administrațiunea ziarului „TRIBUNA”

SERVICIUL TELEGRAFIC

al „TRIBUNEI.

Sofia, 30 Iulie n. Principele Ferdinand și soia acasă pe la începutul lunii August și va remania ministerul Stoilov, compunându-l exclusiv din elemente conservative.

Londra, 30 Iulie n. Secretarul de stat Hamilton comunică parlamentului, că ști- rile despre izbucnirea revoluției în India sînt adevărate. Primul raport a fost la 26 Iulie. Un fakir a fanatizat pe indigeni, cari au îndreptat atac asupra coloniilor Malakando și Techrakdare, nimicind toate legăturile cu im- perjurimea. Trupele Angliei au respins pe insurgenți, au restabilit legăturile, au respins și un nou atac al insurgenților, luptând, Marți și Miercuri cu neîntrerupere. Englezii au de notat 11 morți, un ofițer și 42 de ostași răniți.

Constantinopol, 30 Iulie n. Pe mîne, Sămbătă, e convocată ultima conferință de pace, a ambasadorilor puterilor, în care se vor termina pertractările, acceptându-se propunerea Germaniei referitoare la garanțiile ce sînt a Sece la Turciei că va primi la timp dela Grecia spesele de război.

Mai nou.

Congresul bisericei naționale române.

Sîntem informați, că M. Sa Monar- chul, cu prealalta sa rezoluțiune din 13 Iulie n. a. c. a luat la cunoștință noti- ficarea făcută din partea Metropolei bi- sericeii naționale gr.-ort.-române, că con- gresul acestei biserice va fi convocat pe 1/13 Octomvrie 1897 la Sibiu. Prin ur- mare, congresul se va întruni la termenul indicat.

Tribuna Literară.

Din vremuri vechi.

— Acte și fragmente cu privire la istoria Românilor de Nicolae Jorga, profesor uni- versitar. —

Urmare și fine).

„Un bărbat nobil — scrie cronicarul — dimpreună cu fratele său, asemenea bărbat sdrăvne, care a fost mai nainte castelan și s'a războit mult cu Turcii, nevoind să se im- pace nici decum cu un astfel de sfat și pact, a zis, că el vrea mai bine să moară de o sută de ori, decât să-și predea soția și copiii pe mîna Turcului. El a sfătuit și pe mulți alții, l'a convins, și alegendu-și un turn, a intrat în el și în tot decursul nopții aceleia (de termin a introdus în turn arme și pro- vianți și l'a întărit puternic. Cu acestia am intrat și eu în turn și așteptam cu mare dor, mai mult moartea, decât viața. Făcându-se ziuă, Turcul cel mare (Muratbeg) a venit în- suși în persoană la poarta cetății și a dispus să consigneze pe toți cei ce eșiau, pe unul fiecare cu familia sa și denumind păzitori a poruncit să-și ducă în țeara sa, fără vre-o pa- gubă în lucru ori persoane. Pe cetățenii și mai marii orașului asemenea a permis ducelui Valachilor a-i duce în același mod în țeara sa. Flind astfel că întregă oastea n'a putut avé nici o parte din această pradă s'a năpus- tit cu un atac vehement și o furie nesuferită asupra turnului, în care eram, în nădejdea de a câștiga ceva. Cât de mare și cum a fost această nenorocire, nici o limbă nu-i îndestu- litoare a spune. Așa de mare era desimea săgeților și a petrilor, încât părea a întrece desimea ploii, ori a grindinei. Strigătul luptă- torilor, și zîngănitul armelor, și sgomotul alergătorilor era așa de mare, de se părea, că într'un moment se lovește de olaltă cerul și pămîntul”.

Și cum spune mai departe — au rupt coperișul turnului, dar zidurile au rămas tari. Atunci o idee a venit în minte cuiva. S'au retras, au adus lemne și au îngropat turnul în lemne, pe cari le-au aprins. „Și ne-au cînt, cum coci pâinea în cuptor” — exclamă bietul creștin. După aceea au dat jarul în- lături, și au năvălit înăuntru. Cei mai mulți muriseră îndușiți de căldură, copti cum se cade. Unii, scoși fiind afară, și-au revenit, au re-nviat — și au fost duși în prinoare. Între aceștia a fost I. Laski, care vîndut fiind, a fost pus în lanțuri și dus la Adria- nopol, unde a stat până la 1458, adică 22 ani.

Despre Ioan Huniade Corvinul ne spune o cronică a familiei Conte Cilly din Stiria (la a. 1444), că a fost după tată Valach, după mamă Grec. „Tatăl seu — scrie cronicarul — își trăgea originea între Valachi dela ce-

tățeni romani și era vestit și renumit între Valachi”. Pe Corvin îl descrie astfel: „Era un om, în care se arăta vitejia romană, înțelepciunea și credința bărbătească. El avea chiar o înfățișare frumoasă de puternic ca- valer. El avea și o inimă veselă, pe lângă aceea era bun, avea o frunte frumoasă și ochi frumoși”.

Și se nu se uite, că familia Cilly era vrășmașă lui Huniade. Ulrich de Cilly († la 1456) era șeful contrarilor lui Huniade din Ungaria.

La pag. 23 găsim o scrisoare a lui Mo- hamed II, care e numit „imperator Tarcorum et Balachorum”. Se află în bibl. de curte din München.

Cu satisfacție citește omul actele de pe la pag. 50—60, în cari sînt multe pasaje măgulitoare pentru noi, referitoare la răs- boaiete cu Turcii. Dar vin și de cele cari ne presintă într'o lumină nu prea plăcută.

Un tractat italianesc din 1479 (azi în bibl. ambrosiană din Milan) are despre noi următorul pasaj:

„Aceasta e provincia numită de cătră cei vechi Dacia, colonie romană, de aceea cei originari de aici și în timpul nostru se folo- sesc pretutindenea de limba latină. Neamul acesta e barbar, crudel, datat la prorocii și vrăjitorii, așteptând în totdeauna hoții și pradă”.

Un călugăr din Cracovia ne pune chiar în șirul dușmanilor religiei creștine, alături a Turcii. „Per la crudelitate — scrie el la 5 Iunie 1498 — de li înimici de fede chri- stiana, zoé Tarchi et Valachi”.

Dintr'o scrisoare dela 26 Febr. 1502 a orașului Nürnberg aflăm, că Stefan-cel-Mare, fiind se vede morbos, a trimis acolo doi oameni ai sei după un medic Johannes Klin- gensporn, care s'a cam codit din cauza bătră- nețelor să întreprindă o călătorie așa de lungă dar bătrăni orașului, în cîmunitatem ilustris- sime dominationis Vestre corporalem ex animo desiderantes” au insistat pe lângă el de a primit să meargă la curtea domnului român.

Dela pag. 76 până în sfîrșit, pag. 107, volumul acesta conține sub titlul „apendice” mai multe documente tot așa de prețioase, cari au rămas din ordinea cronologică.

La sfîrșit dl Jorga ne spune într'o no- tiță, că din considerații bugetare colecțiunea nu se mai poate continua. Actele, ce rămîn, se vor publica însă, speră dl Jorga — în co- lecția Hurmuzaki.

Volumul acesta, al III. din colecția dlui Jorga, e dedicat dlui Xenopol, și în frunte e decorat cu portretul, bine lucrat, al lui Stefan Vodă, fiul lui Petru-Schiopol, precum și cu un faximil de pe ordinul de plată al lui Petru-Schiopol, datat din 5 Maiu 1590. Dr. E. D.

Informațiuni.

„Foiaș pentru toți” nr. 30, cuprinde: Scriitorii și artiștii noștri (P. Dulfu). — Ha- ralam G. Lecca (ilustrație). — Castelul dela Blois (ilustrație). — Fata Moșului de Dela- vrancea. — Răpăusul de Radu Prelea. — Snoave. — Eram coști (după Heine), de G. Dumitrescu Mugur. — Tactul. — Castelul dela Blois. — Barbarosa și Novicele de Jean Grange (trad. de Necosaur). Gândiri. — Vă- jitorul alb (roman) de Emile Richebourg (ur- mare). — Dorul împlinit (legendă de D'Ar- tagnan-Ocna. — Petri căzute din cer sau Ae- rolitii. — Glume. — Romanul unui călugăr (urmare) de Jean Rameau, trad. de I. S. Spar- tali. — Cărți noi de Radu Perlea. — Petre- ceri și jocuri.

Mătasa a ars!

spun damele, când rochiile respective, adese- ori deja după-ce le-au avut îmbrăcate de 2—3 ori, capătă crepături în cut, sau se resfiră „ca vata”; aceasta, se crede însă, că nu este vre-o „arsătură” întemplătoare a mătasei ci ea este încercată într'adins cu cositor sau acid fosforic pentru a face ca mătasa să apară mai groasă și mai ieftină, care accid scoate nervul mătasei crude; la o astfel de vîpsală l'a-se zice: „a o sargea”! — cu cât mai tare are să fie mătasa sargeată, prin atât mai multe băi de cositor trebuie să treacă pentru a suge bine această otrăvă. Mătasa vîpsată — țesătura cea mai nobilă poartă deci simbu- rele morții în sine, înainte de a veni chiar pe războiul! Stofele așa zise de mătasa lucrate din ea trebuie să se rupă ca iasca după o în- trebuințare scurtă, corespunzător proporțiunii în care mătasa a fost mai mult sau mai pu- țin sargeată. Rochia scumpă (cu prețuri con- fecțiunii cu tot) este cu deservire fără valoare. Trimite cu înțoarcerea poștei mostre de mătasele mele veritabile. Stofele se trimit scutite de porto și de vamă.

Comandele se pot face și în limba ro- mânească. [14729—52]

Fabrica de mătasă G. Henneberg, (furnisur ces. și reg. al Curții), Zürich.

Editor și redactor responsabil: Teodor V. Păcățian. Proprietar: Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni: V. M. Drasandt.

REUNIUNEA FEMEILOR ROMÂNE DIN BRAȘOV.

ÎNȘTIINȚARE.

„Reuniunea femeilor române din Brașov” a înființat, după-cum se știe

UN INTERNAT,

cu scop de a instrui fetele din clasa de mijloc a societății românești în menajul casei, precum și în diferite lucruri de mîna, ce cad în sfera unei bune econoame.

Reuniunea întreține și subvenționează acest „Internat” cu o sumă considera- bilă, numai ca să poată primi fetele cu taxa cât se poate de scăzută.

În acest Internat se învață:

- a) a pregăti tot felul de mîncări;
- b) a spăla și a călca tot felul de albituri;
- c) a croi și a coase cu mașina tot felul de albituri și vestminte;
- d) a cultiva legumi, și
- e) regulile igienice.

Pentru completarea cunoștințelor câștigate în școală, s'a introdus și o școală de repetiție, provăzută în legile statului pentru copii dela 12—15 ani.

În această școală se va propune:

Limba română în	2 cursuri à 2 ore pe săptămână.
Limba maghiară	2 „ „ 2 „ „ „
Limba germană	2 „ „ 2 „ „ „
Aritmetica	2 „ „ 2 „ „ „
Istoria și Geografia	2 „ „ 2 „ „ „
Istoria naturală și fizica	2 „ „ 1 oră „ „
Religia	2 „ „ 1 „ „ „
Desemnul	1 curs „ 1 „ „ „
Scrierea	1 „ „ 1 „ „ „
Cîntări	1 „ „ 1 „ „ „
Gimnastica	1 „ „ 1 „ „ „

În acest „Internat” se primesc fetele române, cari vor fi absolvat cel puțin 3 (trei) clase primare și vor fi împlinit 12 ani.

De oare-ce prin reorganizarea cea nouă a instrucțiunii, numărul orelor s'a în- multit în mod considerabil, de aceea s'a statorit pentru completa întreținere și in- strucțiune taxa de 14 fl. la lună, plătită anticipativ.

Fetele orfane și sărace pot fi primite gratuit în „Internat”.

Fetele din Brașov, cari vor voi să petreacă numai peste zi în „Internat”, plă- tesc pentru toată instrucțiunea și pentru prînz și ojină câte 10 fl. pe lună.

De oare-ce numărul elevelor atât al celor cu plată, cât și al bursierelor este restrins, de aceea se invită părinții și tutorii a se însinua, respective a înainta pe- tițiunile înzestrate cu testimoniu de paupertate și cu actul de botez la subscrisa prezidentă până în 20 August st. v.

Primirea elevelor în „Internat” se va face dela 25 August încolo.

La primire are să aducă fiecare elevă albiturile și vestmintele necesare, precum și așternutul de pat.

În legătură cu acest „Internat”, Reuniunea în anii trecuți a înființat și un „Orfelinat” pentru fetele orfane și sărace dela 6—12 ani; aceste fete primesc întreținerea completă pe spesele Reuniunii și sînt obligate a cerceta școalele române gr.-or. din loc.

Petițiunile pentru primire sînt a se adresa până în 20 August st. v.

Informațiuni mai de-aproape se pot primi dela prezidenta Reuniunii și dela actuarul acesteia.

Agnes Dușoiu,
presidentă.

Lazar Nastasi,
prof. gimn. și actuarul Reuniunii.

Librăria „Tipografiei”, soc. pe acțiuni în Sibiu.

— Deposit general pentru Sibiu și jur. —

Avis fumătorilor de țigarete!

Hărta de țigarete „CLUB” este cea mai bună, mai fină, și totuși cea mai tare hărtie de țigarete.

Total liberă de glicerină.

Se poate căpăta pretutindenea.

În pachetare pate-tată costă 3 cr. — În pachet comun „Club exquisit” 2 cr.

NB. Din aceași hărtie se prepară și plăcutele tuburi pentru țigarete.

O gațulă cu 100 de tuburi costă 18 cr.

La vînzări în mare și mai ales traficantilor se dă mare rabat.

— Marca de apărare e: Un domn cu ochelari, fumînd țigaretă. —

Deposit general pentru Sibiu și jur (vînzare în mic și mare) la

Librăria societății pe acțiuni

„TIPOGRAFIA”,

Sibiu, strada Poplăci, 15.

— Deposit general pentru Sibiu și jur. —

Librăria „Tipografiei”, soc. pe acțiuni în Sibiu.

Parfumăria Meltzer,

Strada Cisnădiei

(Edificiul comandai de corp.)

Lucrare după sistem rațional.

Serviciu solid.

Expediție postală zilnică.

Daniel Meltzer, junior,

fabrică de săpun și de lumini, [1552] 5-5

Sibiu, Strada Gușteriții nr. 25.

Distinsă și cu marea medalie de mileniu.

Borsec

baie de cură, în Ardeal, comit. Ciucului, patria brazilor.

Sesoul ține dela 15 Iunie — 15 Septembrie.

Călătoria: Până la Reghinul-săsesc (Szász-Régen) cu trenul, de acolo cu trăsurile subvenționate de direcțiune. Prenotări pentru aceste trăsurile se pot face la întreprinzătorii Miklós-Görög în Reghin.

Calea sudică: Brașov-Csik-Szereda, cu trenul, de acolo cu trăsura.

Apa de Borsec este regina apelor minerale. Se poate comanda la direcțiune în Borsec.

Se capătă pretutindenea.

În Sibiu se vinde la: J. B. Misselbacher și L. Fuchs.

Cu informațiuni privitoare la băi, la apa acra cu prospecte, prețuri, etc. servește direcțiunea băilor din Borsec. [1407] 9-10

Postă și telegraf în loc.

La toate expozițiile din lume a câștigat premiul I.

Stofe veritabile de Brünn

pentru vară și toamnă [689] 20-45

O bucată de 3-10 metri, din care ese un rind întreg de haine bărbătești (roc, pantaloni și giletă) costă numai

fl. 4.80	veritabilă stofă de lână bună	lână curată de oaie.
fl. 6.—	veritabilă stofă de lână mai bună	
fl. 7.—	veritabilă stofă de lână fină	
fl. 9.—	veritabilă stofă de lână mai fină	
fl. 10.—	veritabilă stofă de lână foarte fină	

O bucată pentru un rind de haine negre de salon 10 fl.

Asemenea stofe pentru pardisii, loden de turiști, kangarn foarte fin și tot felul de alte stofe spedează cu prețurile de fabrică deșeurile de fabrică de stofe, prea cunoscută cu reală și solidă

Siegel-Imhof în Brünn.

Mustre gratis și franco. Spedarea conform mustrelor e garantată.

Favorurile ce le dă comandarea de stofe direct la firma de mai sus, în locul unde se fabrică, sînt însemnate: abundență întru a alege, mărfuri proaspete, prețuri fixate ieftin, executarea curantă a celor mai mici comenzi etc. etc.

Avis!

În urma concluderii Nr. 15/1897 „Vlădeasa”, institut de credit și economii vinde 17 acțiuni la fl. 50 și fl. 1, taxă de înscriere.

Informațiuni mai detaliate se pot căpeta dela casa institutului verbal sau în scris.

„Vlădeasa” primește depuneri spre fructificare stabile cu 6%.

B. Huedin (Kolozsmegye), 15 Iulie 1897. [1707] 1-2

Direcțiunea.

Circa 53 jug. catastrale livade,

loc șes și sbit pe hotarul Noului-săsesc, sînt de dat în parte pentru jumătate din fânul cosit, care e de calitate excelentă pentru vite cornute. Cu amănunte servește [1710] 2-2

Ioan Schuster,

Noul-săsesc 115, posta Sibiu.

În viață nici-odată

nu se va da rara ocazie de-a procura

pentru numai fl. 3.50

următoarea colecție splendidă de obiecte:

10 bucați 3 fl. 50 cr.

1 orologiu de buzunar prima anker remontoir, umblă regulat, 3 ani garanție.
1 lanț de orologiu, fin de goldin.
2 inele de goldin, cu simili brillant și rubine.

2 bumbi de manșetă, goldin cu mecanism patentat.

1 ac frumos cu broșă pentru dame.
3 bumbi de cămeșă la piept, goldin.

Toate aceste zece splendide giuvaere dimpreună cu orologiul remontoir anker, costă numai [1520] 3-6

fl. 3.50

Se trimite per Nachnahme prin

Alfred Fischer,

Viena, I., Adlergasse nr. 12.

Pentru lucrurile neconvenite se retrimi banii.

Tinerilor și bătrânilor

li-se recomandă spre studiere scrierea consilierului în medicină apărută în edițiune nouă și augmentată

Sistemul nervos

și sexual turburat

precum și vindecarea radicală a acestuia.

Se trimite sub plic pentru 60 cr. în marce postale. [478] 24 52

Curt Röber, Braunschweig.

Fotografări zilnic la ori-ce fel de timp dela 9-5 ore.

Atelier fotografic de bun renume

VILHELM MANN

Sibiu, Piața-mare nr. 19. [1219] 14-32

se recomandă pentru executarea excelentă a ori-cărui fel de fotografie: portrete singuratic, grupuri de familie sau societăți de nemărginit număr, precum și tablouri.

!! Specialist în fotografiarea copiilor !!

Portrete pe platină în mărime naturală dela 15 fl. în sus. Executare corectă și garanție pentru identitate perfectă.

Fotografări zilnic la ori-ce fel de timp dela 9-5 ore.

Băile Herculane (Mehadia).

(Herkulesfürdő, Ungaria).

Stațiune de cale ferată, postă și telegraf.

Renumite terme sulfuroase și sărate, cu temperatură terestră de 55°C.

Începutul sezonului la 1 Mai.

Loc de cură climatică. — Gimnastică suedeză și masagiu. — Băi electrice. — Hidroterapie. — Rendezvous internațional. — Situațiune admirabilă în valea romanică a Cerneli. — Promenade și locuri de excursiune. — Climă favorabilă. — Situațiune scutită de vânt — Aer ozonic și liber de praf. — Palaturi de băi, hoteluri splendide. — Salon de cură. — Lumină electrică. — Muzică proprie. — Orfeu (Teatru Variété). [1392] 5-5

Medici români.

— Consultațiuni în toate limbile europene. —

Juncțiune cu trenul Expres și Orient-Expres; dela Orșova cu năile dunărene. Bilete cu prețuri reduse. Frecvența în anul 1896: peste 10.000.

Mijloc dietetic, cosmetic, vechi probat, (frecare) pentru întărirea și înviorarea nervilor și muschilor corpului omenesc.

Fluidul Kwizda

marca șerpe (fluid pentru turiști).

Folosit cu succes de turiști, bicicliști și călăreți pentru întărirea și restaurare după tururi mai mari.

Prețul 1/2 butelle 1 fl., 1/2 butelle 60 cr.

[1181] 12-40

Se poate procura dela toate farmaciile.

Deposit principal: Kreisapoteca, Korneuburg, lângă Viena.

Invenție sensațională!

„Antikoris”,

Automat pentru prinderea stelnițelor.

Prin aplicarea acestei curse automate putem dormi liniștiți încă în cea dintâi noapte ori-cât de plină cu stelnițe ar fi locuința. Ea face cu neputință ca stelnițele se ajungă în pat și cu surprinzătoare siguranță curăță locuința de ele. [1546] 3-10

„ANTIKORIS” este recunoscut în mod oficial ca practic și cu efect.

O singură probă va convinge pe ori-cine de efectul infailibil și indispensabilitatea acestui aparat. Nu e de lipsă a procura decât o singură dată; e de o durabilitate așa zicând, vecinică.

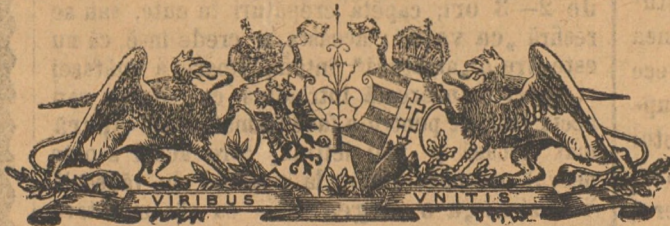
Prețul garniturii, ce constă din 4 bucați, dimpreună cu instrucția de întrebuințare e 1 fl. 40 cr.

Depou-central: Budapesta, VI., Teréz-körút 38.

Comande din provincie se efectuesc prompt prin rambursă postală (Nachnahme).

Neguțători în provincie, cari se vîndă cu un preț fix, se caută.

Mare fabrică și magazin de mobile,
Seghedin,
Klausal-tér.

Mare fabrică și magazin de mobile,
Arad,
piața Andrassy-tér nr. 9.

Laurențiu Lengyel,

fabricant de mobile ces. și reg. de curte, Arad, piața Andrassy-tér nr. 9.

Premiat la mai multe expoziții.

Mare magazin de mobile, bogat și variat, dela cele mai simple până la cele mai elegante. Se distinge printr'un gust ales, nobil și plăcut. Montează complet locuințe, mari și mici, precum și biurouri, în ori-ce fel de stil.

Cataloguri ilustrate și eșantilioane de stofă se trimit la cerere gratuit și franco.

Se recomandă spriginului binevoitor al onoratului public

Laurențiu Lengyel,

fabricant de mobile ces. și reg. de curte, Arad, piața Andrassy nr. 9.